PIERWSZA ŁAWKA · SCENARIUSZ LEKCJI · JĘZYK POLSKI · KLASA 8

Przemówienie na egzaminie ósmoklasisty – jak przekonać słuchaczy i spełnić kryteria CKE

Lekcja pokazuje, czym przemówienie różni się od rozprawki i co egzaminator sprawdza w kryterium realizacji tematu (zasady oceniania CKE 2026): bezpośredni zwrot do adresata i co najmniej dwie różne cechy retoryczne. Sprawozdanie CKE 2025 pokazuje, że warto je stosować w całym tekście, a nie tylko we wstępie i zakończeniu. Uczniowie analizują przykładowy wzór, przerabiają „rozprawkowy" akapit na przemówieniowy, szukają błędów w cudzym tekście i piszą plan oraz wstęp własnego przemówienia. W scenariuszu: przebieg 45 minut, pełne kryteria CKE, wzorcowe przemówienie, karta pracy z kluczem i powtórka dla ucznia.

Przedmiot	Język polski
Klasa	klasa 8
Dział	Tworzenie wypowiedzi: tekst argumentacyjny na egzaminie ósmoklasisty
Temat lekcji	**Przemówienie na egzaminie ósmoklasisty – jak przekonać słuchaczy i spełnić kryteria CKE**
Czas	45 minut (1 jednostka lekcyjna)
Metody	porównanie tekstów (akapit rozprawki i akapit przemówienia), analiza wzoru z zaznaczaniem środków retorycznych, praca z kryteriami oceniania CKE, ćwiczenia redakcyjne, wygłoszenie fragmentu (interpretacja głosowa), ocena koleżeńska według kryteriów
Formy pracy	praca z całą klasą, praca w parach, praca indywidualna
Środki dydaktyczne	karta pracy (załącznik), wzorcowe przemówienie (dodatek) – wydruk dla każdej pary, kryteria CKE dla przemówienia (dodatek), zakreślacze w czterech kolorach, stoper do

	jednominutowego wygłoszenia wstępu, powtórka „Co zapamiętam z lekcji”

Cel ogólny

Przygotowanie uczniów do napisania przemówienia na egzaminie ósmoklasisty zgodnie z kryteriami CKE: z bezpośrednim zwrotem do adresata, środkami retorycznymi w całym tekście oraz argumentami popartymi przykładami z lektury obowiązkowej i innego utworu.

Cele operacyjne – uczeń po lekcji:

- Uczeń wymienia elementy kompozycyjne przemówienia i różnice między przemówieniem a rozprawką.
- Uczeń zna kryteria CKE dla przemówienia: bezpośredni zwrot do adresata i co najmniej dwie różne cechy retoryczne.
- Uczeń rozpoznaje i stosuje środki retoryczne: pytanie retoryczne, powtórzenie, apostrofę, tryb rozkazujący, formy 1. i 2. osoby liczby mnogiej, zwroty zjednujące słuchaczy.
- Uczeń odróżnia argument od przykładu i buduje akapit argumentacyjny z odwołaniem do lektury obowiązkowej.
- Uczeń przekształca akapit rozprawki w akapit przemówienia.
- Uczeń planuje przemówienie na temat w formule egzaminacyjnej i pisze jego wstęp.

Cele w języku ucznia

- Nauczę się, co musi mieć przemówienie, żeby w pełni spełnić wymóg formy.
- Potrafię zwracać się do słuchaczy w całym tekście, a **nie** tylko we wstępie.
- Odróżnię argument od przykładu.
- Zaplanuję przemówienie z odwołaniem do lektury obowiązkowej.

PIERWSZA ŁAWKA

Wymagania z podstawy programowej

- **VII–VIII III.2.1** – tworzy spójne wypowiedzi w formach gatunkowych: recenzja, rozprawka, podanie, CV, list motywacyjny, przemówienie, wywiad
- **VII–VIII III.1.1** – funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę
- **VII–VIII III.1.2** – gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi; redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi
- **VII–VIII III.1.4** – wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych
- **VII–VIII III.1.5** – odróżnia przykład od argumentu
- **VII–VIII III.2.4** – dokonuje interpretacji głosowej czytanych i wygłaszanych tekstów

Źródło: Dz.U. 2017 poz. 356 ze zm. – podstawa obowiązująca w klasach V–VIII w roku szkolnym 2026/2027.

KRYTERIA SUKCESU (NaCoBeZU)

- Zwracam się bezpośrednio do słuchaczy, np. **Drodzy koledzy i koleżanki!**
- Stawiam tezę we wstępie i przypominam ją w zakończeniu.
- W każdym akapicie używam co najmniej **dwóch** różnych środków retorycznych.
- Każdy argument ilustruję przykładem, w tym z lektury obowiązkowej.
- Kończę apelem i podziękowaniem za uwagę.
- Piszę co najmniej **200** wyrazów.

PIERWSZA ŁAWKA

5–13 min	Kryteria CKE	• Omawia kryteria z dodatku, szczególnie kryterium realizacji tematu. • Pokazuje typowy błąd z 2025 r.: cechy przemówienia tylko we wstępie i zakończeniu. • Poleca zadania 1 i 2.	• Rozwiązują zadania 1 i 2. • Zadają pytania o zasady oceniania.
13–21 min	Analiza wzoru	• Rozdaje wzorcowe przemówienie. • Prosi o zaznaczenie kolorami: zwrotów do słuchaczy, pytań retorycznych, trybu rozkazującego, form 1. i 2. osoby liczby mnogiej. • Pyta, czy cechy przemówienia są w każdym akapicie, i prosi o wskazanie tezy, argumentów i przykładów. • Poleca zadanie 3.	• W parach zaznaczają środki retoryczne. • Wskazują tezę, argumenty i przykłady. • Łączą środki retoryczne z przykładami (zadanie 3).
21–29 min	Argument, przykład i przekształcenie	• Wyjaśnia różnicę między argumentem a przykładem. • Poleca zadania 4 i 5. • Odczytuje dwie, trzy wersje uczniowskie z zadania 5 i komentuje je według kryteriów.	• Oddzielają argument od przykładu (zadanie 4). • Przerabiają akapit rozprawki na akapit przemówienia (zadanie 5).
29–35 min	Błędy w cudzym tekście	• Poleca zadanie 6 – fragment przemówienia Adama. • Omawia najważniejsze błędy: rozwinięcie jak w rozprawce, brak przykładu, nieokreślony „autor tekstu”.	• Wskazują błędy i proponują poprawki. • Dopisują do akapitu zdania ze zwrotami do słuchaczy.
35–42 min	Plan i wstęp własnego przemówienia	• Poleca zadanie 7 – plan i wstęp przemówienia na temat z dodatku. • Prosi dwie osoby o wygłoszenie wstępu (do jednej minuty). • Prosi klasę o informację zwrotną według kryteriów sukcesu.	• Piszą plan z lekturą i konkretnymi zdarzeniami. • Piszą wstęp. • Chętni wygłaszają wstęp, pozostali oceniają go według kryteriów.
42–45 min	Podsumowanie i praca domowa	• Pyta: „Co odróżnia przemówienie od rozprawki w oczach egzaminatora?”. • Objaśnia pracę domową w dwóch wersjach: nieobowiązkowa, bez oceny, z informacją zwrotną według kryteriów CKE. • Rozdaje powtórkę.	• Odpowiadają na pytanie. • Oceniają się według kryteriów sukcesu. • Zapisują pracę domową.

ZAŁĄCZNIK DO SCENARIUSZA · KARTA PRACY

Przemówienie na egzaminie ósmoklasisty – jak przekonać słuchaczy i spełnić kryteria CKE

31 pkt
RAZEM

Język polski · klasa 8

Imię i nazwisko ..... Klasa ..... Data .....

1 **Co musi mieć przemówienie, żeby w pełni spełnić wymóg formy?** ___ / 1 pkt

A. tytuł, motto i co najmniej trzy akapity w rozwinięciu

B. tezę w pierwszym zdaniu i streszczenie wybranej lektury

C. co najmniej dwa cytaty z lektury i zakończenie z wnioskiem

D. bezpośredni zwrot do adresata i co najmniej dwie cechy retoryczne

2 **Oceń prawdziwość stwierdzeń o przemówieniu na egzaminie. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.** ___ / 6 pkt

1. Sam zwrot do słuchaczy wystarczy, żeby dostać 2 punkty za realizację tematu.	P	F
2. Przemówienie powinno liczyć co najmniej 200 wyrazów.	P	F
3. Rozprawka zamiast przemówienia oznacza 0 punktów za całą pracę.	P	F
4. W przemówieniu trzeba odwołać się do lektury obowiązkowej.	P	F
5. Pytanie retoryczne wymaga odpowiedzi od słuchaczy.	P	F
6. Czasowniki w 1. osobie liczby mnogiej budują wspólnotę z odbiorcami.	P	F

3 **Połącz środek retoryczny z przykładem. Wpisz literę przy numerze.** ___ / 5 pkt

1. pytanie retoryczne	a) Odwaga to prawda. Odwaga to wybór. Odwaga to czyn.
2. apostrofa (bezpośredni zwrot)	b) Wiem, że jesteście zmęczeni po lekcjach, dlatego będę mówić krótko.
3. powtórzenie	c) Czy naprawdę chcemy żyć w świecie bez przyjaźni?
4. tryb rozkazujący	d) Drodzy przyjaciele z klas ósmych!
5. zjednywanie słuchaczy	e) Nie bójcie się prosić o pomoc!

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____ 5 ____

PIERWSZA ŁAWKA

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Przemówienie na egzaminie ósmoklasisty – jak przekonać słuchaczy i spełnić kryteria CKE – scenariusz lekcji z kartą pracy i powtórką, język

Podgląd pokazał 5 z 14 stron. Pełna wersja: 14 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Gotowy scenariusz lekcji języka polskiego dla klasy 8 (45 minut): Przemówienie na egzaminie ósmoklasisty – jak przekonać słuchaczy i spełnić kryteria CKE.
- W środku: cel ogólny i cele w języku ucznia, wymagania z podstawy programowej z numerami, kryteria sukcesu, przebieg lekcji minuta po minucie (co robi nauczyciel, co robią uczniowi
- Osobny plik „Co zapamiętam z lekcji: przemówienie na egzaminie ósmoklasisty" (4 strony, PDF i DOCX): najważniejsze zasady z przykładami, tabela najczęstszych błędów i test „Sprawdź
- Materiał przygotowany zgodnie z podstawą programową z 2017 r.
- w brzmieniu z 2024 r.
- (Dz.U.
- 2024 poz.
- 996), według której w roku szkolnym 2026/2027 uczą się klasy 5–8 i która obowiązuje na egzaminie ósmoklasisty w latach 2027–2030.
- Plik ma 14 stron A4 w PDF i DOCX.
- Wszystkie teksty i zadania są oryginalne.
- Pisownia według zasad obowiązujących od 1 stycznia 2026 r.
- Polecenia są pisane językiem dostosowanym do wieku ucznia: krótkie zdania, jedna czynność w zdaniu, pogrubione liczby i przeczenia.

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail

pierwszalawka.pl/material/scenariusz-lekcji-jezyk-polski-klasa-8-przemowienie-na-egzaminie-osmoklasisty-jak-prze